

**Agnieszka Rozenau-Rybowicz
Dorota Szlenk-Dziubek**

METODA OCENY WRAŻLIWOŚCI KRAJOBRAZU NA PRZEKSZTAŁCENIA – – DOŚWIADCZENIA Z GMINY PORONIN

Abstrakt. Metoda oceny wrażliwości krajobrazu na przekształcenia, opracowana została w IRM w 2006 r., w trakcie sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poronin. Podstawą metody jest stwierdzenie, iż dla potrzeb planowania przestrzennego najistotniejsze znaczenie ma wrażliwość krajobrazu na przekształcenia. Tworząc macierz sposobu pokrycia terenu i rodzajów ekspozycji (z uwzględnieniem podziału na tereny zainwestowane i otwarte), opracowano wytyczne do planów miejscowych.

Słowa kluczowe: krajobraz, wrażliwość krajobrazu, planowanie przestrzenne, ochrona krajobrazu, wnętrza krajobrazowe, wytyczne planistyczne, plany miejscowe, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Wprowadzenie

Analiza krajobrazu gminy Poronin opracowana została w Instytucie Rozwoju Miast w 2006 r., w trakcie sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poronin (Rozenau-Rybowicz, Szlenk-Dziubek [3]). Wyniki pracy stanowiły jeden z kluczowych elementów decydujących o wyborze kierunków rozwoju przestrzennego poszczególnych terenów gminy. W grudniu 2008 r. praca uzyskała Nagrodę II stopnia Ministra Infrastruktury za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie planowania przestrzennego i urbanistyki. Poniższy artykuł stanowi pierwszą szerszą prezentację metody, która posłużyła opracowaniu analizy¹.

Gmina Poronin, obejmująca swym zasięgiem fragment Tatrzańskiego Parku Narodowego, odznacza się niezwykle cennymi walorami krajobrazowymi. Panoramy tatrzańskie, roztaczające się z większości terenów gminy, należą do najatrakcyjniejszych na Podhalu. Mając na względzie konieczność ochrony tych zasobów, Rada Gminy podjęła decyzję o opracowaniu dokumentu, który mógłby stanowić podstawę formułowania wytycznych dotyczących kształtowania zabudowy w planach miejscowych oraz weryfikacji zasięgu terenów przeznaczonych do zainwestowania w obowiązującym dotychczas Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Celem opracowania analizy krajobrazu gminy było stworzenie materiału, pozwalającego na jego praktyczne zastosowanie zarówno w przygotowywanej zmianie studium, jak i w przyszłości w planach

---

¹ Krótka prezentacja pracy zamieszczona jest w artykule: A. Rozenau-Rybowicz, D. Szlenk-Dziubek, *Analiza krajobrazu gminy Poronin. Metoda określania wytycznych planistycznych na bazie wyznaczania kategorii wrażliwości terenu na przekształcenia* [4].

miejscowych. Wobec takiego założenia oraz wąskich ram czasowych zespół stanął przed koniecznością stworzenia metody, która pozwoliłaby na rzetelne, a jednocześnie szybkie i praktyczne opracowanie tej analizy.

Wstępna analiza problemu wykazała, że zastosowanie typowego studium krajobrazowego nie pozwoli na zrealizowanie przyjętego celu opracowania. W wyniku dyskusji dotyczących znaczenia ekspozycji czynnej i biernej stwierdzono, że z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego istotna jest wrażliwość krajobrazu na przekształcenia, a dokładniej mówiąc odpowiedź na pytanie, na ile potencjalne zmiany wynikające z realizacji ustaleń dokumentów planistycznych wpłynąć mogą na zmianę charakteru krajobrazu, a tym samym na jego atrakcyjność i percepcję.

Prace podzielone zostały na następujące etapy.

1) ocenę krajobrazu, a w tym:

- analizę jego zasobów,
- waloryzację krajobrazu z punktu widzenia wrażliwości na przekształcenia,

2) wykorzystanie wyników oceny poprzez:

- określenie konfliktów między walorami krajobrazu a dotychczasowymi ustaleniami planistycznymi,
- ustalenie wytycznych do dokumentów planistycznych.

Analiza zasobów krajobrazu

Zgodnie z przyjętym założeniem, analiza krajobrazu służyć miała opracowaniu wytycznych dotyczących kształtowania zabudowy w planach miejscowych oraz weryfikacji zasięgu terenów przeznaczonych do zainwestowania w obowiązującym dotychczas Studium. Analizę krajobrazu przeprowadzono z uwzględnieniem dwojakiego podziału terenu: ze względu na ekspozycję oraz ze względu na pokrycie. Pozwoliło to na uwzględnienie w dalszych etapach prac wartości poszczególnych terenów wynikającej z formy ich zagospodarowania, jak i uwzględnienie swoistej wartości dodanej, jaką stanowią niepowtarzalne widoki na Tatry.

Wyeksponowanie w przyjętej metodzie widoku na Tatry w podziale terenu ze względu na ekspozycję wynikało z wyjątkowej funkcji, jaką panoramy tatrzańskie pełnią w zasobie krajobrazowym gminy. Ochrona tego zasobu była jednym z głównych celów podjętej pracy.

Dodatkowo analizie poddano dopasowanie zabudowy do skali wnętrza architektoniczno-krajobrazowego i wyznaczono obszary, na których istniejąca zabudowa wykracza swoją skalą poza skalę wnętrza, w którym się znajduje.

W trakcie przeprowadzania prac wskazano również punkty i ciągi widokowe, elementy istotne dla ochrony zasobów kulturowych oraz występowanie elementów dysharmonijnych. Ponadto wśród elementów opisujących zasoby kulturowe wyszczególniono m.in. tereny z dominującą zabudową drewnianą.

Waloryzacja i ocena krajobrazu

Mając na uwadze cel, jakiemu służyć miało opracowanie, waloryzację przygotowano pod kątem określenia wrażliwości terenów na potencjalne niekorzystne przekształcenia

krajobrazu. Pojęcie wrażliwości krajobrazu na potencjalne przekształcenia rozumiane jest tu jako prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych zmian w krajobrazie, wynikających z wprowadzenia do niego nowych elementów. Ustalenie hierarchii terenów według ich wrażliwości na przekształcenia pozwoliło na uwzględnienie nie tylko wartości danych terenów sensu stricte, ale również położenia poszczególnych terenów w miejscach stanowiących zróżnicowane przedpole ekspozycji (np. przedpole wyjątkowej, silnej lub słabej ekspozycji na Tatry). Takie ujęcie waloryzacji pozwoliło na sformułowanie na dalszych etapach pracy precyzyjnych wytycznych do dokumentów planistycznych.

Na obszarze gminy wyodrębnione zostały trzy podstawowe kategorie terenów: tereny zainwestowane, tereny otwarte oraz tereny leśne i zadrzewione. Waloryzacja przeprowadzona została dla terenów zainwestowanych oraz otwartych. Ze względu na brak zamierzeń inwestycyjnych i przesądzeń planistycznych oraz przyjęte założenie o bezwzględnej ochronie terenów leśnych, a w szczególności terenów leśnych położonych w obrębie Tatrzańskiego Parku Narodowego, waloryzacji nie zostały poddane tereny Tatrzańskiego Parku Narodowego oraz pozostałe tereny leśne.

Waloryzację przeprowadzono za pomocą macierzy wrażliwości dla terenów zainwestowanych oraz dla terenów otwartych. Biorąc pod uwagę podział ze względu na cechy pokrycia terenu oraz rodzaj ekspozycji, poszczególnym kategoriom terenu przypisano wagi w postaci punktów. Ich zsumowanie pozwoliło na wyodrębnienie czterech kategorii terenów z punktu widzenia wrażliwości na przekształcenia: wrażliwość wyjątkowa, wysoka, średnia, niska (por. ryc. 1 i ryc. 3).

Przy ocenie walorów terenów zainwestowanych pod uwagę wzięto następujące cechy:

- rodzaj zabudowy (zwarta, rozluźniona, rozproszona),
- sposób wpisania we wnętrze architektoniczno-krajobrazowe (w skali wnętrza, wykraczająca poza skalę wnętrza),
- usytuowanie (w partiach wierzchowinowych, w partiach dolinnych),
- układ budynków,
- formy zabudowy (tradycyjne, współczesne, przemieszane),
- wysokość zabudowy.

Przeprowadzone prace terenowe wykazały znaczne zróżnicowanie i przemieszanie zarówno w formach zabudowy, sposobie sytuowania obiektów na działkach, jak i rodzaju zabudowy. Wyjątek stanowiły niewielkie, dość jednolite obszary, na których dominuje zabudowa drewniana. Dla przeprowadzonej oceny, najistotniejszy okazał się podział według stopnia zwartości zabudowy.

Większość terenów otwartych jest silnie eksponowana widokowo, stanowi jednocześnie płaszczyzny lub przedpola ekspozycji czynnej i biernej. W związku z powyższym przy wyodrębnianiu kategorii walorów krajobrazowych nie ograniczono się do klasycznego podziału na ekspozycję czynną i bierną.

Pokrycie/ nadana waga		Tereny zabudowy zwartej	Tereny zabudowy rozluźnionej	Tereny zabudowy rozproszonej	Tereny zainwestowane niekubaturowo
Ekspozycja /nadana waga		4	3	2	1
Przedpole wyjątkowej ekspozycji na Tatry	5	9	8	7	6
Przedpole silnej ekspozycji na Tatry	4	8	7	6	5
Przedpole silnej ekspozycji innej niż na Tatry	3	7	6	5	4
Przedpole słabej lub zakłóconej ekspozycji na Tatry	2	6	5	4	3
Przedpole słabej lub zakłóconej ekspozycji innej niż na Tatry	1	5	4	3	2
Obszary najsłabszej ekspozycji w panoramach	0	4	3	2	1

	wrażliwość wyjątkowa
	wrażliwość wysoka
	wrażliwość średnia
	wrażliwość niska

Ryc. 1. Macierz wrażliwości dla terenów zainwestowanych

Ryc. 2. Tereny zainwestowane. Przykład krajobrazu o wrażliwości niskiej

Pokrycie/ nadana waga	Otwarte nieobudowane stowięce szerokie wnętrza krajobrazowe	Nieobudowane wcinające się w duże kompleksy leśne	Nieobudowane wcinające się w niewielkie enklawy leśne lub stowięce ich uzupełnienia (powiązania)	Tereny częściowo obudowane i ograniczone terenami leśnymi stowięce wąskie wnętrza krajobrazowe	Obudowane (otoczone zabudową zamykającą wnętrze widokowe) stowięce szerokie wnętrza krajobrazowe	Obudowane (otoczone zabudową zamykającą wnętrze widokowe) stowięce enklawy istniejącej zabudowy lub wcinające się w istniejącą zabudowę
Ekspozycja /nadana waga	3	3	3	2	1	0
Przedpole wyjątkowej ekspozycji na Tatry 5	8	8	8	7	6	5
Przedpole silnej ekspozycji na Tatry 4	7	7	7	6	5	4
Przedpole silnej ekspozycji innej niż na Tatry 3	6	6	6	5	4	3
Przedpole słabej lub zakłóconej ekspozycji na Tatry 2	5	5	5	4	3	2
Przedpole słabej lub zakłóconej ekspozycji innej niż na Tatry 1	4	4	4	3	2	1
Obszary najsłabszej ekspozycji w panoramach 0	3	3	3	2	1	0

	wrażliwość wyjątkowa
	wrażliwość bardzo wysoka
	wrażliwość wysoka
	wrażliwość średnia

Ryc. 3. Macierz wrażliwości dla terenów otwartych

Przystępując do oceny walorów terenów otwartych pod uwagę wzięto następujące cechy:

- warunki ekspozycji (płaszczyzna ekspozycji czynnej / biernej),
- kierunki ekspozycji (przedpole ekspozycji na Tatry / innej niż na Tatry),
- sposób powiązania z terenami zabudowanymi,

- sposób powiązania z terenami leśnymi i zadrzewionymi,
- skala wnętrza,
- charakter,
- ukształtowanie terenu.

Przeprowadzona ocena zasobów krajobrazu dotycząca terenów otwartych pozwoliła na wyodrębnienie w krajobrazie gminy następujących terenów (por. ryc. 3):

- tereny otwarte stanowiące płaszczyzny ekspozycji widokowej nieobudowane:
  - silnie eksponowane przedpola panoramy Tatr,
  - słabo eksponowane przedpola panoramy Tatr,
- przedpola panoram innych niż Tatry,
- tereny otwarte stanowiące płaszczyzny ekspozycji widokowej obudowane (istniejące zainwestowanie stanowi silny element w odbiorze panoramy),
- tereny otwarte położone wśród lub bezpośrednio przy zespołach istniejącej zabudowy,
- tereny otwarte wcinające się w duże kompleksy leśne,
- tereny otwarte wcinające się w niewielkie enklawy leśne lub stanowiące ich uzupełnienie,
- tereny częściowo obudowane i ograniczone terenami leśnymi, stanowiące wąskie wnętrza krajobrazowe.

Ryc. 4. Tereny otwarte. Przykład krajobrazu o wyjątkowej wrażliwości

Za najbardziej wrażliwe na przekształcenia, a tym samym wymagające najwyższej ochrony przed zainwestowaniem uznano tereny otwarte stanowiące płaszczyzny ekspozycji widokowej, nieobudowane – wybitnie i silnie eksponowane przedpola panoramy Tatr oraz tereny otwarte znajdujące się poza istniejącymi zespołami zabudowy, wcinające się w duże kompleksy leśne. Tereny, które stanowią przedpola panoramy Tatr, ale zostały już obudowane oraz przedpola innych panoram niż Tatry, a także tereny otwarte wcinające się w niewielkie enklawy leśne związane z istniejącą zabudową, uznano za obszary

o wysokiej lub średniej wrażliwości na przekształcenia również wymagające ochrony przed zainwestowaniem kubaturowym.

Wytyczne krajobrazowe

Biorąc pod uwagę walory krajobrazu, jego wrażliwość na przekształcenia na podstawie wyżej przedstawionych macierzy określone zostały wytyczne krajobrazowe dla poszczególnych kategorii terenów. W opracowaniu wytycznych uwzględniono również informacje dodatkowe, m.in. informacje o obszarach, na których dominuje zabudowa drewniana. Wyodrębniono następujące kategorie terenów:

OWW – tereny otwarte o wyjątkowej wrażliwości,

OBW – tereny otwarte o bardzo wysokiej wrażliwości,

OW – tereny otwarte o wysokiej wrażliwości,

OS – tereny otwarte o średniej wrażliwości,

ZWW – tereny zabudowane o wyjątkowej wrażliwości,

ZWWd – tereny zabudowane o wyjątkowej wrażliwości z dominującą zabudową drewnianą,

ZW – tereny zabudowane o wysokiej wrażliwości,

ZWd – tereny zabudowane o wysokiej wrażliwości z dominującą zabudową drewnianą,

ZS – tereny zabudowane o średniej wrażliwości,

ZSd – tereny zabudowane o średniej wrażliwości z dominującą zabudową drewnianą,

ZN – tereny zabudowane o niskiej wrażliwości.

Poniżej przedstawiono przykładowe wytyczne dla terenów otwartych i zabudowanych:

OWW – tereny otwarte o wyjątkowej wrażliwości, które ze względu na walory krajobrazowe powinny zostać objęte całkowitym zakazem wprowadzania nowej zabudowy, w tym zabudowy zagrodowej. Istniejąca zabudowa powinna zostać zlikwidowana lub przesłonięta grupami zieleni. Na terenach tych (z wyjątkiem enklaw położonych bezpośrednio przy ciekach wodnych i kompleksach leśnych) powinien obowiązywać zakaz wprowadzania zalesień.

OBW – tereny otwarte o bardzo wysokiej wrażliwości, które ze względu na walory krajobrazowe powinny zostać objęte całkowitym zakazem wprowadzania nowej zabudowy, w tym zabudowy zagrodowej. Istniejąca zabudowa powinna zostać zlikwidowana lub przesłonięta grupami zieleni. Dopuszcza się realizację obiektów narciarskich, przy czym lokalizowanie obiektów w górnych stacjach wyciągów powinno zostać ograniczone do obiektów samej stacji, z wykluczeniem lokalizowania bazy noclegowej.

ZW – tereny zabudowane o wysokiej wrażliwości, wyeksponowane, położone na stokach. Dla terenów tych w ustaleniach planów miejscowych powinny zostać wprowadzone bardzo szczegółowe wytyczne dotyczące gabarytów zabudowy, jej intensywności, kolorystyki ścian i dachów oraz znaczne ograniczenia dotyczące wysokości zabudowy. W porównaniu z terenami ZWW intensywność zabudowy może być większa.

ZWd – tereny zabudowane o wysokiej wrażliwości, wyeksponowane, położone na stokach. Dla terenów tych w ustaleniach planów miejscowych powinny zostać wprowadzone bardzo szczegółowe wytyczne dotyczące gabarytów zabudowy, jej intensywności, kolorystyki ścian i dachów oraz znaczne ograniczenia dotyczące wysokości zabudowy. W porównaniu

z terenami ZWW intensywność zabudowy może być większa. Dodatkowo w ustaleniach planów miejscowych powinny zostać wprowadzone zapisy pozwalające na utrzymanie „drewnianego charakteru” zabudowy.

Na kolejnym etapie prac wyniki oceny krajobrazu gminy zestawione zostały z zasięgiem terenów przeznaczonych do zainwestowania w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego.

Stwierdzono występowanie licznych konfliktów między walorami krajobrazu i wrażliwością na przekształcenia a dotychczasowymi ustaleniami planistycznymi zawartymi w obowiązujących planach miejscowych i w Studium. Z punktu widzenia ochrony walorów krajobrazu wskazana byłaby korekta zasięgu terenów przeznaczonych do zainwestowania. W przypadku wprowadzenia takich ustaleń do nowo sporządzanych planów miejscowych konieczne byłyby wypłaty odszkodowań z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz uniemożliwienia realizacji inwestycji, na które obecnie obowiązujące plany miejscowe pozwalały.

W celu sformułowania wytycznych do dokumentów planistycznych sporządzona została typologia obszarów objętych niniejszą analizą. Podstawą wydzielenia poszczególnych typów obszarów były kategorie terenów wyodrębnione w trakcie oceny krajobrazu. Biorąc pod uwagę przesądzenia planistyczne i opisane relacje między nimi a walorami krajobrazu, dla wydzielonych typów obszarów sformułowano wytyczne do dokumentów planistycznych. Poniżej przedstawiono przykładowe wytyczne.

O1 – tereny otwarte o wyjątkowej wrażliwości na przekształcenia, dla których nie ma przesądzeń planistycznych. Tereny te powinny zostać objęte całkowitym zakazem wznoszenia nowej zabudowy, w tym zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń narciarskich. Istniejąca zabudowa do utrzymania z określeniem w planie zasad jej remontów i ewentualnie rozbudowy wyłącznie w obrębie działek siedliskowych. Dla terenów O1 wskazuje się konieczność wprowadzenia w planach bardzo szczegółowych wytycznych dotyczących zasad zagospodarowania terenów oraz zasad kształtowania architektury ze szczególnym uwzględnieniem możliwości przebudowy i remontów tradycyjnej zabudowy drewnianej i ograniczeń dotyczących gabarytów zabudowy. Na terenach tych sieć elektroenergetyczna i telefoniczna powinna być realizowana w wersji kablowej.

Z1DD – podgrupa terenów Z1 obejmująca tereny nieprzekształconej cennej zabudowy drewnianej. Ze względu na wartość kulturową tych terenów poza ustaleniami jak dla terenów Z1 powinny zostać wprowadzone w planach miejscowych zapisy pozwalające na zachowanie tej nieprzekształconej zabudowy m.in. poprzez zapisy dopuszczające nową zabudowę wyłącznie z drewna.

Z2D – podgrupa terenów Z2 obejmująca tereny z dominującą zabudową drewnianą. Dla tych terenów ze względu na ich wartość kulturową poza ustaleniami jak dla terenów Z1 powinny zostać wprowadzone w planach miejscowych zapisy pozwalające na zachowanie „drewnianego charakteru zabudowy”.

Wszystkie analizy oparte zostały na materiałach kartograficznych w skali 1:10 000 z wykorzystaniem oprogramowania GIS. Poszczególne warstwy tematyczne (np. ekspozycja i pokrycie terenu) były łączone ze sobą i poddawane analizie. Wyniki prac przedstawiono

w postaci graficznej na mapach w skali 1:10 000:

- *Zasoby krajobrazu,*
- *Walory krajobrazu,*
- *Obszary konfliktowe,*
- *Wytyczne do dokumentów planistycznych.*

Analiza krajobrazu gminy Poronin opierała się na wyodrębnieniu obszarów, na których potencjalne zmiany w różnym stopniu wpływać mogą na przekształcenie istniejącego charakteru krajobrazu. Przeprowadzony po wykonaniu opracowania przegląd doświadczeń brytyjskich wykazał, że na różnych poziomach prowadzone są tam analizy skali możliwego do wprowadzenia na danym obszarze zainwestowania, niewpływającego na zmianę najistotniejszych cech krajobrazu. Analizy krajobrazowe wykonywane są w Wielkiej Brytanii na potrzeby regionalnych strategii przestrzennych oraz planowania lokalnego. Metody wykorzystywane do tego celu podlegają ciągłej ewolucji, zmierzającej do uzyskania przejrzystych, możliwie obiektywnych technik (*Strategic ...* [5], s. 3).

W brytyjskiej literaturze i praktyce planistycznej pojawia się pojęcie wrażliwości krajobrazu (*landscape sensitivity*) oraz pojemności krajobrazu (*landscape capacity*). Wrażliwość krajobrazu definiowana jest w różny sposób. W części opracowań jest ona podobna do tej, która wypracowana została przy sporządzaniu analizy krajobrazu gminy Poronin. Krajobrazy o wysokiej wrażliwości określane są w nich jako te, w których istnieje największe niebezpieczeństwo utraty najważniejszych cech pod wpływem wprowadzanego zainwestowania (Benson [1]). W innych opracowaniach krajobraz o wysokiej wrażliwości określany jest jako taki, którego wartości są trudne do odtworzenia w przypadku utraty, który wymaga szczególnej dbałości oraz rozwagi przy podejmowaniu decyzji. Pojemność krajobrazu określa natomiast stopień, w jakim w określonym typie krajobrazu lub na określonym obszarze mogą być wprowadzane zmiany bez znaczącego wpływu na jego charakter (*Landscape... [2]*). Przy takim definiowaniu pojęć badania przeprowadzone dla krajobrazu gminy Poronin bliskie są analizie pojemności krajobrazu. W prowadzonych w Wielkiej Brytanii analizach dotyczących krajobrazu pojawia się również pojęcie wizualnej wrażliwości krajobrazu (*the visual sensitivity of the landscape*), które odnosi się do sposobu postrzegania krajobrazu przez ludzi. Wizualna wrażliwość krajobrazu oceniana jest w zależności od prawdopodobieństwa widoczności wprowadzanych zmian, liczby odbiorców i powodów, dla jakich znajdują się oni w danym krajobrazie (czy są to mieszkańcy, turyści, osoby pracujące z danym miejscem), a także możliwości zmniejszenia wpływu potencjalnych zmian w krajobrazie (np. przesłonięcia drzewami) (*Landscape... [2]*, s. 8). Ocena wizualnej wrażliwości krajobrazu może być wykorzystywana do oceny wpływu konkretnych przedsięwzięć.

Poszerzone analizy doświadczeń brytyjskich mogą być pomocne w prowadzeniu dalszych prac podjętych w Instytucie Rozwoju Miast, mających na celu dostosowanie metody do potrzeb innych obszarów. Metoda sprawdziła się dla obszaru gminy Poronin. Sporządzona z jej pomocą analiza wykorzystana została przy opracowywaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poronin. Podstawowy cel, jaki został postawiony na wstępie prac, został osiągnięty. Stworzono metodę, która

pozwołała na szybkie i rzetelne opracowanie analizy krajobrazu, którą z powodzeniem wykorzystano w praktyce planistycznej.

W tym miejscu należy również wyrazić podziękowanie za mobilizującą współpracę zarówno Wójtowi gminy Poronin, jak i członkom Komisji Architektoniczno-Urbanistycznej, którzy swymi cennymi uwagami przyczynili się do sformułowania metody.

Literatura

1. Benson J. i in., *Landscape Capacity Study for Wind Energy Development in the Western Isles*, Report Commissioned by Scottish Natural Heritage for the Western Isles Alternative Renewable Energy Project, 2003.
2. *Landscape Character Assessment Guidance*, Topic Paper 6: Techniques and Criteria for Judging Capacity and Sensitivity, Scottish Natural Heritage, The Countryside Agency, 2002.
3. Rozenau-Rybowicz A., Szlenk-Dziubek D., *Analiza krajobrazu gminy Poronin*, maszynopis, Instytut Rozwoju Miast, Kraków, wrzesień 2006.
4. Rozenau-Rybowicz A., Szlenk-Dziubek D., *Analiza krajobrazu gminy Poronin. Metoda określania wytycznych planistycznych na bazie wyznaczania kategorii wrażliwości terenu na przekształcenia*, „Urbanista”, nr 9 (57), 2007, s. 15-18.
5. *Strategic Landscape Sensitivity – A Paper on the Working Methodology for the Peer Group Workshop 20th July 2005*.

METHODOLOGY OF ASSESSMENT OF LANDSCAPE SUSCEPTIBILITY TO TRANSFORMATIONS: EXPERIENCE FROM THE COMMUNE OF PORONIN

Abstract. The method of assessing the landscape susceptibility to transformations was developed in the Institute of Urban Development in 2006, in the course of preparation of the land use plan for the commune of Poronin. The core of the method is the finding that it is the susceptibility of landscape to transformation, which is of critical significance for spatial planning needs. By creating a matrix of land cover and exposure types (taking into account the division into invested land and open land), guidelines for local area development plans were prepared.

Key words: landscape, landscape susceptibility, spatial planning, landscape protection, landscape interior, planning guidelines, local area development plans, land use plan

Mgr inż. arch. Agnieszka Rozenau-Rybowicz
Instytut Rozwoju Miast
Kraków

Mgr Dorota Szlenk-Dziubek
Instytut Rozwoju Miast
Kraków